

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/116/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7123202338
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Agnesa Hricová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7123202338.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Agnesy Hricovej a členov senátu JUDr. Denisy Novotnej Mlinárscikovej a Mgr. Miloša Greguša vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: A. B. nar. X.X.XXXX a C. B. nar. XX.X.XXXX zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice detí rodičov: D. E. B. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v F. C. F. G. H. XX I. H. J. F. C. K. G. H. XX zastúpenej JUDr. Evou Hencovskou advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie v F. C. K. G. H. X a L. B. B. nar. XX.X.XXXX bývajúceho v F. č. 1 toho času v F. na F. č. 11zastúpeného M. M., s.r.o. advokátskou kanceláriou so sídlom v F. C. N. G. H. XX, za ktorú koná konateľ a advokát JUDr. Juraj Langer v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č.k. 18P/27/2023-49 z 13.3.2023 takto

rozhodol:

Mení uznesenie súdu prvej inštancie tak, že nariaďuje neodkladné opatrenie v tomto znení:

Dočasne z v e r u j e maloleté deti A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky.

Otec je povinný prispievať na výživu maloletého A. B. nar. X.X.XXXX XXX Eur mesačne a maloletú C. B. nar. XX.X.XXXX XX Eur mesačne vopred, vždy k 15-temu dňu v mesiaci, počnúc vykonateľnosťou tohto rozhodnutia.

Upravuje styk otca s maloletými deťmi A. B. nar. X.X.XXXX a C. B. nar. XX.X.XXXX každý párný štvrtok od 13:00 hod. do 14:00 hod., v priestoroch a za asistencie Psychosociálneho centra M. X, XXX XX F. bez prítomnosti matky maloletých detí za prítomnosti odborného pracovníka centra na dobu šesť mesiacov od vykonateľnosti tohto uznesenia.

Matka je povinná maloleté deti na asistovaný styk s otcom včas a riadne pripraviť a zabezpečiť ich účasť v stanovený deň a hodinu v priestoroch Psychosociálneho centra M. X, XXX XX F..

Psychosociálne centrum M. X, XXX XX F. je povinné predložiť súdu vždy ku 30. dňu v mesiaci správy, v ktorých zhodnotí priebeh stretnutí.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením nariadil neodkladné opatrenie v nasledovnom znení:
I. Nariaďuje neodkladné opatrenie, ktorým dočasne z v e r u j e maloleté deti A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky.

II. Dočasne upravuje styk otca s maloletým A. B., nar. XX.XX.XXXX každý párný štvrtok od 13:00 hod. do 14:00 hod., v priestoroch a za asistencie Psychosociálneho centra Löfflerova 2, 040 01 Košice bez prítomnosti matky maloletého za prítomnosti odborného pracovníka centra na dobu 6 mesiacov od vykonateľnosti tohto uznesenia.

III. Matka je p o v i n n á maloletého na asistovaný styk s otcom včas a riadne pripraviť a zabezpečiť jeho účasť v stanovený deň a hodinu v priestoroch Psychosociálneho centra M. X, XXX XX F..

IV. Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX sumou vo výške 200,- Eur mesačne a na výživu maloletej C. B., nar. XX.XX.XXXX sumou vo výške 100,-Eur mesačne vopred, vždy k 15. dňu v mesiaci, počnúc vykonateľnosťou tohto rozhodnutia.

V. Psychosociálne centrum M. X, XXX XX F. je povinné predložiť súdu vždy ku 30. dňu v mesiaci správy, v ktorých zhodnotí priebeh stretnutí.

2. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že po oboznámení sa s návrhom matky na nariadenie neodkladného opatrenia, správy úradu obsahujúcu vyjadrenia rodičov mal za to, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia je dôvodný a pomery maloletých detí je potrebné neodkladne upraviť, nakoľko matka spolu s maloletými deťmi opustila spoločnú domácnosť z dôvodu nekontrolovateľného správania otca, ktoré vyústilo až do incidentu, kedy z obavy o život a zdravie seba a detí. Otec súhlasil s dočasným zverením maloletých detí do osobnej starostlivosti matky a taktiež súhlasil s matkou navrhovaným výživným. Napriek tomu, že matka nenavrhovala upraviť styk maloletých detí s otcom, súd prihladol na návrh kolízneho opatrovníka a na najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorým bezpochyby je udržiavanie väzieb s otcom. Rodinné väzby môžu byť pretrhnuté iba vo veľmi výnimočných prípadoch a musí byť vykonané všetko v záujme zachovania osobných vzťahov a ak je to vhodné, v záujme obnovy rodiny. Z uvedeného dôvodu nariadil neodkladné opatrenie, na dobu šesť mesiacov od vykonateľnosti tohto rozhodnutia, upravil styk otca s maloletým A. tak, ako navrhol kolízny opatrovník a v súlade s ust. § 40 CMP, každý páry štvrtok od 13:00 hod. do 14:00 hod. v priestoroch a za asistencie Psychosociálneho centra Löfflerova 2 v Košiciach za prítomnosti odborného pracovníka centra. Povinnosťou matky bude maloleté dieťa na tento asistovaný styk riadne a včas pripraviť a zabezpečiť tak jeho účasť na výkone neodkladného opatrenia. Súd považoval nariadenie tzv. asistovaného styku otca s maloletým za vhodný dočasný prostriedok na odstránenie akýchkoľvek pochybností vo vzťahu k schopnostiam otca zabezpečovať starostlivosť o maloletého vzhľadom na znepokojivé tvrdenia matky o agresívnom správaní otca, či dokonca fyzickom napadnutí maloletého. Styk otca s maloletou C. neupravoval, nakoľko maloletá mala sedem mesiacov, kedy vzhľadom na jej útlý vek a s tým spojený režim dieťaťa, nie je možné autoritatívne určiť rozsah stretávania. Zároveň poznamenal, že dieťa má právo na zachovanie vzťahu k obidvom rodičom a je predovšetkým na nich, aby svojim správaním, najmä vzájomnou úctou a toleranciou vytvárali bezkonfliktné a harmonické prostredie pre vývoj maloletých detí, ktoré sú v útlom veku. Záverom uviedol, že nariadené neodkladné opatrenie bude trvať po dobu šiestich mesiacov od nadobudnutia jeho vykonateľnosti a bude sledovať výkon a priebeh nariadených stretnutí otca s maloletým dieťaťom v mesačných intervaloch. Rozhodnutie právne odôvodnil čl. 11 ods. 11, § 1, § 2 ods. 1 a 2, § 40, § 360 ods. 1, 2, § 363, § 366 zák. č. 161/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), § 324 ods. 1, 3, § 325 ods. 1, § 328 ods. 2, § 329 ods. 1 veta prvá a ods. 2, § 330 ods. 1, 2, § 331 ods. 1, § 332 ods. 1, § 334 zák. č. 160/2015 Zbierky zákonov Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a § 62 ods. 1, 2, 3, 4 zák. č. 36/2005 Zbierky Zákonov o rodine.

3. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie otec a navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie, alternatívne zmenil tak, že nariadený styk s maloletým A. B. sa bude realizovať každý páry štvrtok v čase od 9:00 hod. do 10:00 hod. v psychosociálnom centre a zároveň určí styk s maloletou C. B. každý nepáry štvrtok od 9:00 hod. do 10:00 hod. v priestoroch a za asistencie Psychosociálneho centra v Košiciach. Vo vzťahu k vyživovacej povinnosti navrhol, aby ho odvolací súd zaviazal prispievať na výživu maloletého A. 100 Eur mesačne a maloletej Natálie 50 Eur mesačne vopred vždy k 15-temu dňu v mesiaci počnúc vykonateľnosťou tohto rozhodnutia. Uviedol, že absolútne nesúhlasí s uznesením súdu prvej inštancie a návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia považuje za vymyslený, nepravdivý a vychádzajúci jedine z ničím nepodložených subjektívnych predstáv matky. Namietal absenciu zákonného predpokladu na postup súdu pri vydávaní neodkladného opatrenia, a to potrebu bezodkladne upraviť pomery medzi účastníkmi konania. Uviedol, že matka sa bez relevantných dôvodov rozhodla opustiť spoločnú domácnosť. Rovnako sa rozhodla podať návrh na rozvod manželstva, ktorý je vedený na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 18P/45/2023. Ak pociťovala potrebu upraviť rodičovské práva a povinnosti, mala podať návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností do právoplatného skončenia rozvodového konania, avšak tak neučinila.

Od momentu opustenia spoločnej domácnosti prispieval matke na výživu maloletých detí v rozsahu určenom matkou, avšak uvedené nie je možné spájať s jeho povinnosťou. Z uvedeného dôvodu napáda výšku určeného výživného, nakoľko mal za to, že tak súd rozhodol v rozpore s § 366 CMP. Rozsah výživného nezodpovedá zákonnému rámcu výživného v nevyhnutnej miere. Je zrejmé, že matka maloletých detí sa rozhodla rozviesť. Uvedené berie na vedomie, aj keď ho to ľudsky trápi, nakoľko z jeho strany je vysoká snaha o zlepšenie ich manželského vzťahu. Naďalej miluje svoju manželku a nepovažuje ich manželstvo za trvalo rozvrátené, ktoré vnímal bez vážnejších problémov. Rezolútne poprel, že by sa o seba prestal starať, ako to uvádzala matka. V prípade, ak by tomu tak bolo, určite by to neušlo pozornosti jeho kolegov z práce, priateľom a rodičom. Vyjadril rozhorčenie k obvineniam matky o fyzických útokoch vo vzťahu k maloletému A.. Fyzicky nenapadol ani jedno zo svojich detí a je proti akémukoľvek násiliu. V tejto súvislosti poukázal na komunikáciu matky so starou matkou (jeho svokrou) dňa 4.2.2023, v ktorom uviedla „a hlavne sa nechcem nikdy dožiť, že by im alebo mne ublížil fyzicky alebo dačo horšie“. V prípade, ak by maloletého A. opakovane napádal, matka by uvedené s istotou pri komunikácii rada spomenula. Keďže vedela, že uvedené je lož, nedovolila si uvedené uviesť. Čo sa týka tzv. „trinástej komnaty“, ktorú opisuje ako niečo mystické, nebezpečné, avšak jednoducho sa jedná o voľnú miestnosť v byte, ktorú dočasne využíval ako sklad vecí. Uvedené vzhľadom na to, že žijú v byte a nie v rodinnom dome, kde by túto funkciu zabezpečovala garáž, považoval za normálne a bežné v každej domácnosti, ktorá má voľnú izbu. V danej izbe skladoval veci, ktoré rodina nepotrebovala. Nesúhlasil s tým, že by tam skladoval „odpadky“, nakoľko je toho názoru, že odpadky patria do koša. Tvrdenia o tom, že mal podpáliť rodinný dom v Kysaku, alebo si zabezpečovať zbraň, považoval za absolútne vymyslené, nakoľko sa v tomto smere nikdy nevyjadroval. Na margo absurdných tvrdení matky poukázal aj na to, že nemá rodinný dom, nakoľko od narodenia vyrastal s rodičmi v byte v Košiciach. Matka ho vykreslila ako psychopata na základe svojho subjektívneho prezentovania okolností zo dňa 28.1.2023. Opis skutočností z rána dňa 28.1.2023, ako ich matka uvádzala, sa nezakladajú na pravde. Uvedol, že dňa 28.1.2023 vstal o cca 5:55 hod., zobudil ho syn, ktorý pobehoval v byte medzi obývačkou a chodbou, pričom celý byt bol vysvietený. Vzhľadom na to, že riešili podnet, resp. sťažnosť susedy, ktorá býva v byte pod ich domácnosťou, ktorá ich upozornila, že takto skoro, keď A. behá po byte, ju to ruší, dohodli sa, že vstane, tak si budú čítať knižku, pozerať TV, resp. čokoľvek, aby nerobil hluk. V to ráno upozornil matku práve na to, aby skoordinovala maloletého A.. Matka odpovedala len: „Dobre“. Keďže maloletá C. ešte spala a matka v poslednom období nenakupovala, vybral sa na sobotňajší nákup potravín v čase asi cca 6:30 hod. Domov sa vrátil o cca 7:00 hod, nikto už nebol doma, televízor bol zapnutý, vláčik v detskej izbe spustený. Volal matke, ale táto mu nebrala telefón. O cca 7:30 hod. po opätovnom pokuse mu zavolała matka späť a uviedla, že išla do Kysaku, sú v poriadku a prišiel po nich jej otec. Bol postavený pred hotovú vec, že má ísť so svojou matkou na centrálny príjem a tam si má oddýchnuť. O cca 8:45 hod. opätovne volal matke, tá mu následne zavolała a konfrontoval ju s tým, že v Kysaku nie sú, nakoľko to medzičasom zistil. Na jeho otázku, kde sa nachádzajú, neodpovedala. Následne sa matka pýtala, či už bol na psychiatrii, lebo podľa nej mal akútny psychotický stav. Do uvedeného telefonátu sa zapojila aj stará matka, ktorá kričala, že: „jedna doktorka, sviňa matka, má odniesť blázna“. Uvedené boli invektíva na adresu jeho matky, ktorou je D. O. B., detská lekárka so 40 ročnou praxou, ktorá prichádza do styku aj s psychiatrickými chorobami mladých ľudí a detí, ako aj ich rodičov. Keďže matka podmieňovala návrat domov tým, že sa podrobí psychiatrickému vyšetreniu, po konzultácii so svojou matkou sa rozhodol, že pre upokojenie situácie navštívi psychiatra Fakultnej nemocnice s poliklinikou J.A. Reimana v Prešove, aby bol lekár mimo pôsobnosti košickej nemocnice, kde matka pracuje. Dôvodom bola daná situácia a presvedčenie matky o akútnom psychotickom ataku. Mal záujem, aby lekár objektívne zhodnotil jeho zdravotný stav, aby tak mohol argumentovať matke jej mylné predstavy. Samotná skutočnosť, že sa rovno dostal na vyšetrenie pôsobí podozrivo, avšak vysvetlil, že matka sama trpí psychickými problémami. Za týmto účelom je dlhodobo vedená ako psychiatrická pacientka a užíva medikamentóznú liečbu. O zdravotnom stave matky vie a práve preto vedel, že bez toho, aby jej nepreukázal to čo chcela, s deťmi sa domov nevráti. Následne cca 10:40 hod. bola vytvorená správa od službukonajúceho lekára. O cca 14:00 volal matke, opäť na volanie nereagovala a zavolała mu späť. Matka bola už pokojnejšia a telefonát sa viedol viac menej o tom, že sa informoval o deťoch. Po následných pokusoch vyvolať stretnutie s matkou sa táto odmietla s ním stretnúť a opakovala, že sa ho bojí. Dôrazne poprel, že by maloletého A. udrel. Splnil všetko čo od neho matka žiadala, avšak táto sa do spoločnej domácnosti nevrátila. Aktuálna situácia je pre neho vysoko neštandardná a nevie si ju vysvetliť. Doposiaľ nebol konfrontovaný PZ SR, aj keď matka v návrhu uviedla, že pre okolnosti zo dňa 28.1.2023 podala na neho trestné oznámenie. K avizovanému trestnému konaniu uviedol, že zo strany vyšetrovateľa malo dôjsť k postúpeniu veci na priestupkové konanie. Mal za to, že to bol pripravený scenár, ako opustiť spoločnú

domácnosť. Navyše sa nevie zbaviť pocitu, že podanie aj keď nezmyselného trestného oznámenie môže slúžiť práve v konaní o rozvod manželstva a v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia. Ostatné skutočnosti uvedené matkou v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia považuje za absurdné. Matka výsledok vyšetrenia spochybnila, nakoľko sa jej nepozdávala aprobácia lekára. Naproti tomu, ako ukončená lekárka s takmer nulovou praxou a to ešte aj v odbore psychiatrie, diagnostikuje a navyše sa hypoteticky vyjadruje ku akýmisi psychiatrickým ochoreniam jeho rodinných príslušníkov. Vo vzťahu k osobnostnej charakteristike uviedol, že je zamestnaný v spoločnosti Východoslovenská distribučná a. s. ako dispečer. Hlavnými činnosťami v rámci plnenia si pracovných povinností je dozerať na riadny priebeh dodávky elektrickej energie a to s pôsobnosťou pre celé východné Slovensko. V rámci svojich pracovných povinností operatívne organizuje aj proces plánovaných prác a poruchových udalostí distribučnej sústavy. Jeho úlohy v práci sú však omnoho širšie. V tejto súvislosti priložil ako prílohu tzv. popis pracovného miesta. Uvedeným poukázal najmä na to, aby vyvrátil akékoľvek pochybnosti o jeho zlom psychickom stave, nakoľko ak by mal takto načrtnuté zdravotné problémy, nemohol by vykonávať zodpovednú prácu. V ďalšom predložil lekárske správy o spôsobilosti na výkon svojej práce od roku 2017 doposiaľ. Vo vzťahu k úprave styku uviedol, že nie je dôvod, aby sa nemohol stretávať aj s mal. C.. Pri zachovaní jeho elementárneho práva ako rodiča si nevie vysvetliť, prečo by mal na základe klamstiev prísť o akýkoľvek kontakt so svojím dieťaťom. Navrhovanú zmenu časového stretávania odôvodnil tým, že čas styku uvedený v napadnutom uznesení zasahuje do denného režimu mal. A., ktorý v danom čase spí. Vzhľadom na to, že uvedený denný režim je stanovený samotným predškolským zariadením, ktoré maloletý navštevuje, nie je možné takto do neho zasahovať. Určenie výšky výživného je celkom mimo zákonnej úpravy a žiadal, aby uvedenú výšku odvolací súd zmenil v zmysle jeho návrhu. V prílohe predložil lekársku správu z 28.1.2023 o psychiatrickom vyšetrení, popis pracovného miesta, fotografiu, lekársku správu-pracovná zdravotná služba z 10.5.2017, lekársky posudok o zdravotnej spôsobilosti na prácu, lekársku správu z 10.5.2018, 9.5.2019, 4.6.2020 a 13.5.2021.

4. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhla, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Mala za to, že odvolacie námietky otca nie sú dôvodné a jeho tvrdenia nie sú spôsobilé vyvrátiť správnosť záverov súdu prvej inštancie. Vyjadrenia otca dokazovali, že sa k celej situácii stavia nekriticky a vôbec si neuvedomuje závažnosť manželských problémov. Práve aj v dôsledku zľahčovania okolností vedúcich k rozvratu manželstva nemohla s ním zotrvať v jednej domácnosti. Za nekonštruktívny a zbytočný pokladala aj jeho výrok o tom, že mala najskôr podať návrh na úpravu rodičovských práv a povinností do právoplatného skončenia rozvodového konania. Vyjadrenia otca o tom, že ich vzťah bol vez vážnejších problémov je v príkrom rozpore s predloženými listinnými dôkazmi, ako aj jej tvrdeniami v návrhu. Pokiaľ by v manželstve neboli vážnejšie problémy, rozhodne by nebola nútená iniciovať súdne konanie a nemusela by urýchlene opustiť spoločnú domácnosť aj s maloletými deťmi. Práve v dôsledku okolností, ktoré ju viedli k podaniu návrhu je pre ňu nepochopiteľné, ako sa otec môže tak laxne postaviť k svojmu správaniu, ktorým ohrozil ju aj aj maloleté deti. Prirodzene by očakávala, že sa otec bude snažiť sám vyhľadať odbornú pomoc a na svojom správaní pracovať pod odborným dohľadom. Skutkové tvrdenia otca preto nemožno pokladať za relevantné, keďže v nich predostiera súdu úplne mylný obraz o jeho konaní. Podrobne sa vyjadřila k priebehu udalosti zo dňa 28.1.2023. V daný deň bola nútená s maloletými deťmi ujsť v strachu o život. V skorých ranných hodinách búchala na dvere bytu suseda, ktorý ich následne aj odprevadil do pristaveného auta jej sestry. V žiadnom prípade odchod z domácnosti vopred neplánovala. Pokiaľ by to tak bolo, určite by sa v skorých ranných hodinách neponáhľala, nealarmovala suseda a neniesla maloleté deti bosé do auta. Už dlhšiu dobu sa snažila zachrániť manželstvo, chcela otcovi pomôcť, prosila o pomoc aj manželových rodičov, ktorým posledný týždeň pred útekem opakovane volala, že sa od neho bojí, že má veľmi zvláštne správanie. Dokonca jeho matka navštívila psychiatrickú súdnicu na pôde kliniky, ktorú navštevovala aj otcova sestra (lieči sa na paranoidnú schizofréniu spojenú s pokusom o samovraždu). V správaní otca zaregistrovala veľa signálov naznačujúcich, že môže ísť o duševnú poruchu, a to najmä: tajne si fotil jej internetovú komunikáciu a nahrával si všetky telefonáty, potom tieto ukladal na disk, stretával sa s cudzími ženami a dokonca aj za prítomnosti maloletého A., mal opakovane neprimerané návaly zlosti, rozbíjal nábytok, časté zmeny nálad, hlavne po jeho nočnej zmene, opakovane fyzicky napádal mal. A., prezentoval svoj úmysel podpáliť dom v Kysaku, pri fotkách zapálil náhrobné sviečky, do jej mobilu nastavil sledovaciu aplikáciu, sledoval jej zásielky, zakázal jej aj deťom používať niektoré miestnosti v byte, uprostred rozhovoru začal rozprávať o niečom úplne inom, zanedbal starostlivosť o seba, bezdôvodne začal ignorovať susedov, prestal sa im zdraviť, opakoval, že ho nikto nemá rád, obviňuje ho zo sexuálneho zneužívania, fyzicky napadol svojho otca, dookola nakupoval pre rodinu úplne nepotrebné veci, reproduktory, farebné svetielka, do ktorých potom pozeral, jednu miestnosť

v byte pomenoval ako 13. komnatu, využíval ju na skladovanie nepotrebných vecí a odpadkov. Po zemi boli pohádzané káble, staré baterky, vreckový nožík, prázdne fľaše od nápojov, čím jej znemožnil prístup k balkónu. Za posledný týždeň pred podaním návrhu sa situácia výrazne zhoršila a vyeskalovala až do takého stavu, že musela aj s deťmi utiecť, aby im otec neublížil. Mala za to, že otcovi rodičia o jeho nepriaznivom duševnom zdraví vedeli. Starý otec dňa 28.1.2023 v komunikácii s jej matkou, ktorá sa mu snažila dohovoriť, že to nie je hanba riešiť problémy u psychiatra, konštatoval, že jeho syn nemôže ísť na psychiatriu lebo stratí zamestnanie a je živiteľom rodiny. Dokonca sám popísal reakciu svojej matky, ktorá po jeho odchode z domácnosti, ktorá na otázku, či už otec navštívil psychiatrickú ambulanciu odpovedala: "situáciu riešime". Pokiaľ by na to nebol dôvod tak by odpoveď bola úplne iná. Svojím konštatovaním však naopak otcova matka iba potvrdila, že otec má psychický problém, ktorý je potrebné riešiť. Vo vzťahu k lekárskej správe predloženej otcom uviedla, že mal možnosť navštíviť nemocnicu UNLP, ktorú má približne 5 minút od bytu. Nakoľko je zamestnaná ako lekár v P. N. C. J. F. nemusel sa obávať jej vplyvu na lekárov a preto nebol dôvod, aby navštívil nemocnicu v Prešove. Už toto zakladá dôvodné podozrenie o výpovednej hodnote predloženej lekárskej správy. Druhou podstatnou skutočnosťou bolo to, že D. J. je lekár pre lekársku odbornosť-všeobecné lekárstvo a nie je špecializovaný v odbore psychiatria. Predložená lekárska správa nemôže byť relevantným dôkazom o duševnom stave otca, nakoľko nebola vyhotovená lekárom so špecializáciou v odbore psychiatria, vychádza iba z aktuálneho subjektívneho opisu otca počas vyšetrenia a venuje sa iba jeho správaniu počas vyšetrenia. Vo vzťahu k predloženým lekárske správy a posudkom, ktoré boli vyhotovené pre účel výkonu jeho zamestnania uviedla, že tieto sú parciálne, čo je zrejme aj z nadpisu (psychologické vyšetrenie parciálne VSE). Z uvedenej kategorizácie psychologických vyšetrení je zrejme, že parciálna diagnostika nie je spôsobilá vylúčiť prítomnosť duševnej poruchy a nie je dôkazom o tom, že otec takouto duševnou poruchou netrpí. Naopak predložené dôkazy jasne ukazujú, že napriek jej dôvodným obavám a prosbám odmieta absolvovať riadne diagnostické vyšetrenie u špecializovaného lekára. Bola presvedčená, že správanie otca stále pretrváva, nakoľko duševná porucha bez toho, aby bola liečená spravidla sama nevymizne. Otec navyše svoj stav bagatelizuje, pristupuje k nemu nekriticky a v podanom vyjadrení ani racionálne nevyvracia opis skutkového stavu, ktorý v návrhu uviedla, ale venuje sa iba jej zosmiešňovaniu a zľahčovaniu celej situácie, ktorú pokladá za nesmierne vážnu. Maloletý A. následkom správania sa otca má nočné desy, začal častejšie žmurkať, neprespal celú noc, bol nepokojný, výrazne vzdorovitý, odmietal chodiť na veľkú potrebu na nočník, stále sa dožadoval plienky. Približne v čase úteku z bytu na F. H. XX J. F., maloletý začal navštevovať A. D. cca 2 mesiace, pričom musela jeho dochádzku prerušiť, keďže situácia sa odzrkadlila v jeho správaní. Podľa slov učiteliek bol veľmi vzdorovitý, keď nejaké dieťa povedalo ocko, začal kričať, plakať, utiekol do vedľajšej miestnosti. Taktiež musela zmeniť trasu a vynechať Kuzmányho ulicu. Hovoril, že domov je u babky a dedka, u ktorých bývali. Na základe týchto skutočností navštívila dňa 24.3.2023 detskú pedopsychiatrickú MUDr. Teréziu Rosenbergerovú. Dieťa v dôsledku konfliktov s otcom a jeho konania začalo podľa diagnostického záveru trpieť reakciou na ťažký stres, fóbicko-úzkostnou poruchou, zápchou a enkoprézou neorganického pôvodu. Po odchode od otca je dieťa výrazne pokojnejšie, nemá nočné desy, nežmurká, na veľkú potrebu chodí na nočník, celkovo jeho správanie je lepšie, je komunikatívnejší. Doposiaľ však pociťuje strach z otca, preto že tento ju prenasledoval, sledoval jej komunikáciu, zásielky, telefonáty a vzhľadom na jeho duševné zdravie nevie čo od neho môže očakávať po jej odchode s deťmi. Otcovi nebráni v stretávaní sa s deťmi, avšak má obavu, aby im neublížil, prípadne, aby sa na nich nepomstil za odchod z domácnosti, pretože otcove reakcie sú nevyspytateľné, nie je možné ich logicky a racionálne predvídať. Čo sa týka času stretnutia dieťa s otcom, ten je potrebné prispôbiť možnostiam psychosociálneho centra. Dieťa vie vziať zo škôlky kedykoľvek počas dňa a určený čas styku nevníma ako prekážku. Vo vzťahu k mal. dcére nesúhlasí s návrhom otca, aby bol rovnakou formou upravený aj styk, keďže ide len o deväťmesačné dieťa. Je vylúčené, aby každý týždeň navštevovala psychosociálne centrum raz s jedným dieťaťom a potom ďalší týždeň s druhým. Otec namietal aj výšku stanovenej vyživovacej povinnosti. Zdôraznila, že ide o úpravu predbežnú, ktorá môže byť v konaní vo veci samej ešte modifikovaná. Navyše uviedla, že je momentálne na rodičovskej dovolenke. Rodičovský príspevok spolu s prídavkami na deti predstavuje v súhrne 532 Eur. Z toho mesačne platí iba podnájom vo výške 400 Eur. Ďalšie výdavky a výška výživného určená súdom jej umožnila hradiť aspoň základné výdavky a jej určením v rámci neodkladného opatrenia sa nedostala do existenčnej núdze. V prípade zníženia určeného výživného jej hrozí, že nebude vedieť deťom zabezpečiť základné minimálne potreby. Ak otec vyhlasuje, že svoje deti má rád, nerozumie jeho návrhu na zníženie výživného, nakoľko vie, že jej finančné možnosti sú toho času veľmi obmedzené. V prílohe predložila SMS komunikáciu s otcom, SMS komunikáciu s otcovou sestrou J., čestné prehlásenia, fotografie svokra vyhotovujúceho záznam.

5. Otec predložil konaniu aktuálne lekárske správy zo dňa 24.4.2023 ohľadne vyšetrenia zdravotnej spôsobilosti, lekársky posudok o zdravotnej spôsobilosti na prácu.

6. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhol rozhodnúť na základe dostupných dôkazných materiálov a s poukazom na najlepší záujem mal. detí.

7. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP).

8. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP), ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

10. Podľa § 360 ods. 1 CMP, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

11. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva účel neodkladného opatrenia, ktorým je predbežná, rýchla i keď len dočasná úprava právnych (nie len faktických) pomerov účastníkov. Nariadenie neodkladného opatrenia predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva (nároku) a aby neboli vážnejšie pochybnosti o jeho potrebe. Neodkladné opatrenie je inštitútom procesného práva, ktoré môže súd použiť, ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, žeby výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Neodkladné opatrenie je predbežným aj v tom zmysle, že sa ním neprejudikujú práva účastníkov a tretích osôb. Nie je konečným rozhodnutím, lebo jeho účelom je len dočasná úprava pomerov účastníkov. Nevyhnutným predpokladom pre vyhovieť návrhu na vydanie neodkladného opatrenia je naliehavosť potreby predbežnej úpravy pomerov. Táto naliehavosť je príčinou, že súd môže rozhodnúť len na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, žeby musel byť tvrdený nárok nepochybné preukázaný. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechaná na úvahu súdu, pričom je potrebné starostlivo skúmať všetky dôsledky, ktoré by mohli nastať pre účastníka nariadením neodkladného opatrenia. Vo všetkých konaniach starostlivosti súdu o mal. deti je prioritný záujem dieťaťa.

12. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

13. Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie aj s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 65 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario v rozsahu danom ust. § 66 CMP a dospel k totožnému právnomu záveru ako súd prvej inštancie, že boli splnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, pretože bola osvedčená naliehavosť potreby neodkladnej úpravy pomerov daná záujmom mal. detí, ktorý je v konaniach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloleté deti prioritný a nie je možné zamieňať ho so subjektívnymi predstavami rodičov.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že rodičia mal. detí nežijú v spoločnej domácnosti od 28.1.2023, kedy matka opustila spolu s mal. deťmi spoločnú domácnosť. Z podaní oboch rodičov je zrejmé, že v súčasnosti je ich vzťah konfliktný, nevedia sa dohodnúť na úprave výkonu rodičovských práv a povinností, styk otca s mal. deťmi sa nerealizoval a následne len v obmedzenej miere v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia v psychosociálnom centre. Práva a povinnosti rodičov voči maloletým deťom doposiaľ neboli upravené. Starostlivosť o maloleté deti zabezpečuje matka. Po nariadení neodkladného opatrenia sa javí správanie mal. A. pokojnejšie a kľudnejšie z dôvodu, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti, v dôsledku čoho mal. A. nie je svedkom prípadných konfliktných situácií medzi rodičmi. Vychádzajúc z tohto zisteného skutočného stavu odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v napadnutom uznesení adekvátne a citlivo prihliadal na všetky v konaní namietané skutočnosti, ktoré by mohli predstavovať riziko pre zdravý vývoj mal. detí a dospel k záveru, že zverenie mal. detí do osobnej starostlivosti matky je v ich záujme.

15. Vo vzťahu k úprave styku otca s maloletými deťmi, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že neodkladné opatrenie upravujúce styk rodiča s dieťaťom musí byť použité s ohľadom na charakter

a význam ním chráneného záujmu, ktorým je umožniť aj rodičovi, s ktorým dieťa nežije, pravidelný a čo najširší kontakt, akákoľvek deformácia vzťahu rodiča a dieťaťa je v dôsledku odcudzenia v neskoršej dobe len ťažko napravitelná. Rodičovské práva a povinnosti sú budované na základe rovnoprávneho postavenia otca a matky pri ich výkone, pričom je v záujme dieťaťa, aby mu nebolo odňaté právo mať zabezpečený pravidelný osobný kontakt s oboma rodičmi. Ani jednému z rodičov nepatrí právo obmedzovať pri starostlivosti o dieťa druhého rodiča (pokiaľ o tom nerozhodne súd).

16. Odvolací súd uvádza, že odvolacia argumentácia otca v podstate smerovala proti určenému času od 13.00 hod. do 14.00 hod. v priestoroch a za asistencie psychosociálneho centra. Súd prvej inštancie nepochybil, ak upravil čas realizácie styku v psychosociálnom centre od 13.00 hod. do 14.00 hod. s prihliadnutím na mal. dieťa a pomery v rodine. Zároveň je nutné vziať do úvahy aj kapacitné možnosti centra a prispôbiť sa určeným časovým intervalom. V tomto smere sa odvolací súd stotožnil s dočasnou úpravou styku otca s mal. A., avšak nestotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie vo vzťahu k neupraveniu styku otca s mal. C.. I keď matka poukazuje na vek mal. C., je potrebné upriamiť jej pozornosť, že právo styku rodiča s dieťaťom korešponduje právo dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť, ako aj právo dieťaťa na zachovanie jeho rodinných zväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov podľa čl. 7 a 8 Dohovoru o právach dieťaťa. Pri úprave styku je zásadne potrebné vychádzať z toho, že rodič má právo na to, aby s dieťaťom strávil polovicu jeho voľného času, tzn. počas pracovných dní, školského roka, aj počas víkendov, sviatkov a prázdnin. Právo stretávania sa s dieťaťom (právo styku) zaručuje oprávnenej osobe právo vidieť dieťa, právo na prístup k dieťaťu, právo určiť miesto a spôsob trávenia času počas stretávania, právo výlučne výchovne na dieťa počas tohto času pôsobiť a právo na náhradu za čas styku, ktorý sa nere realizoval z dôvodu, ktoré nespočívajú v osobe oprávneného. Zásahy do riadnej realizácie týchto čiastkových oprávnení sú obmedzením styku, ku ktorému je možné pristúpiť len za podmienok daných ustanovením § 25 ods. 3 Zákona o rodine. Výnimkou zo všetkých pravidiel o povinnosti dbať na pravidelný kontakt rodiča s dieťaťom je prípad, kedy záujem dieťaťa vyžaduje, aby bolo dočasne stretávanie s jedným z rodičov obmedzené alebo úplne zakázané. Práve s ohľadom na komplikovanú situáciu v rodine mal. detí a vzájomné obviňovanie rodičov súd prvej inštancie uvedenú situáciu vyhodnotil ako naliehavú, preto dočasne obmedzil otcovi realizáciu plnohodnotného styku s mal. deťmi, a to formou jeho stretávania sa v Psychosociálnom centre za prítomnosti odborného tímu. Asistovaný styk otca s mal. deťmi je aj podľa názoru odvolacieho súdu vhodným prostriedkom na usporiadanie komplikovaných pomerov v rodine, pretože prítomnosť odborníka pri stretnutiach otca s mal. deťmi dokáže objektívne eliminovať väčšinu zo situácií, ktoré by mohli na mal. deti negatívne pôsobiť a pomôže vytvoriť práve atmosféru, v ktorej bude možné rozvíjať vzťah medzi otcom a mal. deťmi. Taktiež s ohľadom na vek mal. detí je nutné zabezpečiť aspoň minimálny kontakt otca s nimi tak, aby nedošlo k ich vzájomnému odcudzeniu. Dočasná úprava styku otca s mal. deťmi formou asistovaného styku počas šiestich mesiacov je nateraz dostatočným opatrením na usporiadanie pomerov v rodine v záujme mal. detí a zároveň je dosť dlhou dobou na to, aby počas neho mohlo dôjsť k naplneniu účelu sledovaného neodkladným opatrením. Odvolací súd z obsahu preskúmaného spisu nezistil žiadny závažný dôvod na to, aby sa otec nemohol stretávať s mal. Natáliou aspoň v rozsahu jednej hodiny každý štvrtok v čase od 13.00 hod. do 14.00 hod. taktiež v priestoroch psychosociálneho centra. Maloleté deti sú vo veku budovania citových väzieb s oboma rodičmi a potenciálne dlhodobé obmedzovanie styku s otcom by v budúcnosti mohlo viesť k citovému ochladeniu vzájomných vzťahov až k odcudzeniu a u mal. Natálie s prihliadnutím na jej vek k hrozbe, že k vytvoreniu citových väzieb nedôjde. Je potrebné zdôrazniť, že matka mal. detí na styk s otcom pripraví, pričom do realizácie styku nebude zasahovať a ani ho iným spôsobom ovplyvňovať. Odvolací súd pripomína, že zatiaľ nedochádza k realizácii styku otca s deťmi a takto sa bude môcť aspoň v minimálnom rozsahu stretávať s oboma maloletými deťmi, pretože o konečnej úprave výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom bude možné rozhodnúť až po vykonaní riadneho dokazovania v merite veci. Samozrejme rodičom nič nebráni realizovať styk otca s maloletými deťmi na základe vzájomnej dohody, pretože sú to práve rodičia, ktorí poznajú svoje deti najlepšie.

17. V súlade s ustanovením § 366 CMP súd môže nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere, avšak iba za splnenia podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia vo veciach výživného, ktorou je osvedčenie skutočnosti, že bez zásahu súdu do pomerov účastníkov by bolo ohrozené zabezpečovanie výživy oprávneného, v tomto prípade mal. detí. V zmysle citovaných ustanovení Civilného mimosporového poriadku (§ 366 CMP) neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné len v nevyhnutnej miere, a to hlavne v prípadoch, kedy výška výživného určená nebola a povinný rodič svoju vyživovaciu povinnosť dobrovoľne neplní. Pod nevyhnutnou mierou podľa

ustanovenia § 366 CMP je potrebné rozumieť zabezpečenie len základných existenčných potrieb bez ohľadu na rozsah odôvodnených potrieb oprávnenej osoby. Výživné v nevyhnutnej miere sa v neodkladnom opatrení určuje aj v prípade, že by rozsah, možnosti a schopnosti povinnej osoby umožňoval výživu oprávnenej osoby uspokojovať vo vyššej miere, to znamená, že výživné určené neodkladným opatrením nevychádza z pomerov povinnej a oprávnenej osoby zisťovaných v zmysle hmotnoprávneho predpisu (Zákona o rodine), čo je povinnosťou meritórneho konania, ale zo skutočností vyplývajúcich zo samotného návrhu, resp. jeho príloh. Pri posudzovaní výšky výživného, ktoré má byť uložené povinnému platiť neodkladným opatrením je pritom vždy nevyhnutné zohľadniť konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu rozhodujúce pre určenie výšky výživného daného rámcom nevyhnutnosti. Vo vzťahu k vyživovacej povinnosti odvolací súd zdôrazňuje, že plnenie vyživovacej povinnosti majú obaja rodičia, pričom vyživovacia povinnosť má niekoľko foriem plnenia. Môže byť plnená osobnou starostlivosťou alebo tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť, ďalej je to plnenie vyživovacej povinnosti vo forme poskytovania vecných plnení, napríklad bývania alebo stravovania a plnenie vo forme platenia výživného ako peňažného príspevku na uhrádzanie potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení (bývanie, strava, nákup, ošatenie, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti) a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určil súd. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná životná úroveň každého z rodičov, pretože platí, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča. Vodiacom zásadou na strane povinného je miera jeho schopností, možností a majetkových pomerov. Za schopnosti každého rodiča je potrebné považovať jeho reálny zárobok, ktorý dosahuje v čase vyhlásenia rozhodnutia. Tento však je potrebné pri posudzovaní ďalej modifikovať možnosťami rodiča, ktoré rozširujú reálne dosahovaný zárobok o možnosti podmienené subjektívnymi vlastnosťami. Pri určení výšky výživného je rozhodujúci príjem, ktorý rodič reálne mohol dosahovať. Rodičia sú povinní plne rešpektovať svoju vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerniť tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené.

18. Odvolací súd z obsahu preskúmaného spisu dospel k záveru, že splnenie uvedenej podmienky vyplýva priamo z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ako aj z vyjadrení oboch rodičov v priebehu konania, ale predovšetkým z písomných podaní rodičov v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia. Z nich je totiž nepochybné, že rodičia mal. detí nežijú v spoločnej domácnosti, matka opustila spoločnú domácnosť 27.1.2023. Na výživu mal. detí otec dobrovoľne neprispieva, i keď uviedol pred kolíznym opatrovníkom, že súhlasí s matkou navrhovaným výživným. K odvolacej argumentácii otca, že jeho vyjadrenie pred kolíznym opatrovníkom nie je zákonný dôvod na určenie výšky výživného, pričom jeho vyjadrenie smerovalo k výške výživného v rozvodovom konaní dodáva, že otec nepreukázal, že by sa akýmkoľvek spôsobom podieľal na výžive mal. detí. V ďalšom zdôrazňuje, že zisťovanie schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, ako aj rodiča zabezpečujúceho osobnú starostlivosť o deti, prípadná zmena pomerov účastníkov, ako aj skúmanie odôvodnených potrieb maloletých bude predmetom dokazovania vo veci samej, v rámci ktorého súd vyhodnotí dôvodnosť výdavkov mal. detí, ako aj výdavkov rodičov z hľadiska ich účelnosti a nevyhnutnosti. V rámci konania o nariadenie neodkladného opatrenia sa však dokazovanie nevykonáva, nakoľko pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. Skutočná výška opodstatnených a odôvodnených nákladov mal. detí, ako aj príjmové a výdavkové pomery na strane oboch rodičov budú predmetom dokazovania v konaní vo veci samej. Avšak do tohto času zákon umožňuje nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere. Nariadeným neodkladným opatrením je povinná osoba zaviazaná platiť výživné len v nevyhnutnej miere tak, aby to postačovalo aspoň na uhrádzanie základných nevyhnutných životných nákladov. Je zrejmé, že nie je v možnostiach matky z jej príjmu 1067 Eur zaplatiť všetky náklady vyčíslené na maloleté Jakuba v sume 560 Eur a mal C. v sume 180 Eur, a preto aby nedošlo k ohrozeniu výživy mal. detí, je nevyhnutné, aby na financovanie ich potrieb pravidelne prispieval aj otec. V danom prípade je osvedčená potreba neodkladne upraviť pomery účastníkov, najmä s ohľadom na záujem mal. detí berúc do úvahy vek maloletých, výšku nákladov na deti v ich veku vo všeobecnosti, ako aj príjmové pomery otca a jeho životný štandard. Odvolací súd považoval výživné na mal. A. 100 Eur mesačne a mal. C. 80 Eur mesačne za zodpovedajúce výživnému v nevyhnutnom rozsahu, zároveň v oboch prípadoch zohľadniac aj vyživovaciu povinnosť matky pričom uvedený rozsah pokryje nevyhnutné náklady maloletých detí tak, aby bola zabezpečená ich výživa na čas do rozhodnutia vo veci samej v nevyhnutnej miere.

19. V tomto konaní ide predovšetkým len o neodkladnú úpravu pomerov účastníkov konania, preto nebolo úlohou odvolacieho súdu dôsledne sa zaoberať ostatnými odvolacími námietkami otca

a vyjadreniami matky, pretože tieto sa týkajú veci samej a majú význam pre konečné rozhodnutie. Nakoľko v konkrétnej veci ide o konanie, ktoré je možné začať aj bez návrhu súd prvej inštancie musí zväžiť začatie konania bez návrhu, ak niektorí z rodičov takýto návrh nepodá (vid' vyjadrenie kolízneho opatrovníka z 23.2.2023 č.l. 31 – 32 spisu).

20. Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil napadnuté rozhodnutie tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

21. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).